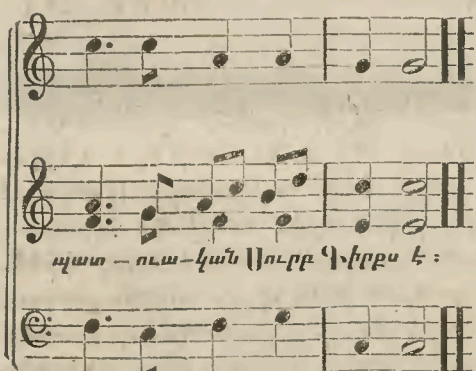
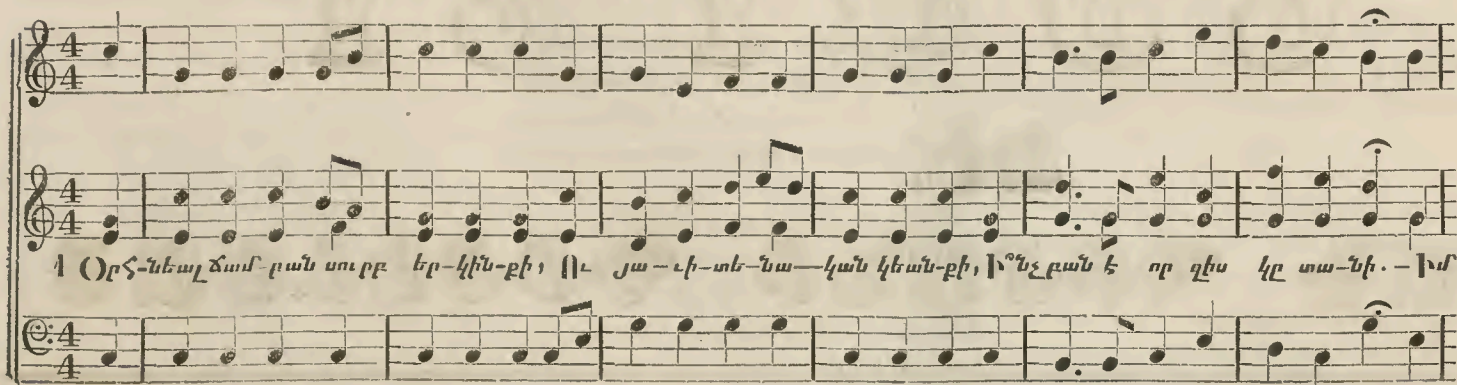

Այն Երապ կին մը Լժերիգայի մէջ սովորութիւն ունէր կիրակի օրը ծաղովաբանին վերնատանը մէկ կողմը նստիլ ու դռնէն մօնողներէն մէկը զատելով՝ յատուկ անոր համար զաօթը ընել, մինչև որ տեսնէր անոր գալ Եկեղեցոյ անդամ ըլլալը։ Ըն ատենը ան կը ձգէր, և ուրիշ մը կը զատէր ու անոր համար ալ անանկ զաօթը կ'ընէր, մինչև որ անոր ալ անանկ ըլլալը տեսնէր։ Ըն ատենը ան ալ կը ձգէր ու երրորդ մը ձեռք կ'առնէր, ասանկ ըսաւ, մինչև որ քսան տարիէն ետքը քսան հոգի տեսաւ յաւիտեան կան Ուստով ինքզինքնին Տէրոջ հետ միաւորած՝ որոնց հետ ինք անձնական ինչև իոց ծանչլորութիւն մը չունէր։ Ըսանք իր մահուան անկողինին մէջ իր հովիւին պատմուեցաւ։

ՓՔԱԿԱՆ ԱՄՔԱՆ. (8.8.8.7.)

1 Օրհնեալ ճամբան սուրբ երկնքի, Ու յաւիտեանս կանկանքի, Ի՞նչ բան է որ զիս կը տանի. - Իմ
2 Ի՞նչ բան է որ կը պատուիրէ Օրհնեալ սիրելի որ Հայրքս է, թէ Տէրն սիրելի իմ պարտքս է, Ու մէկ օր վախճալ անկէ. -
Իմ պատուական Սուրբ Գիրքս է: Իմ պատուական Սուրբ Գիրքս է:
3 Ի՞նչ է որ ինծի խնայող կու տայ թէ Հոգիս հոս միշտ չը մնայ, Իսկ շուտ մը դատաստան կ'երթայ. - Իմ պատուական Սուրբ Գիրքս է:
4 Ի՞նչ բան է որ ինծի կ'ըսէ թէ Տէրն սիրելի իմ պարտքս է, Ու մէկ օր վախճալ անկէ. -
Իմ պատուական Սուրբ Գիրքս է: Իմ պատուական Սուրբ Գիրքս է:
5 Ո՛հ երանի՜ թէ աս ըլլար Իմ մեծ գանձս աշխարհին վրայ. Ու ջանքս միշտ սորվել ըլլար Իմ պատուական Սուրբ Գիրքս:

ՔՐԻՍՏՈՆԵՐԻՑ ՄԵԶ ՈՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մարդիկ պէտք եղածին չափ զգուշութիւն չեն ընկեր սակաւ սրտաշարժ պատուէրին, թէ «Մտուածոյ Սուրբ Հոգին մի արամեցնէր», որն որ ներկայ ատենիս շատ յարմար կու գայ, որ ատեն անոր ազդեցութիւնը սովորականէն աւելի լսեալաբանական խելեղեցիներուն թափանցելու վրայ է: Սա բանին վրայ աղէկ խորհում չէ թէ զգացումներուն ու փափաքներուն ամէն վիճակը շատ բան ունի Սուրբ Հոգիին խնդրելու մասին՝ որ մնայ ու «զօրութիւնով» գործէ, կամեալ քաշէ իր ներկայութիւնը սիրտէն: Եւ աղաքատէր աղանձի մը պէս, ան երկնային «Սիր-թարիչը» կը փախչի հակառակութեան ու աղաղակի տեղէն: Մտուածոյ օրհնութիւնը պակասելուն կամ հոգեւոր նուեղուն գլխաւոր պատճառը՝ Քրիստոնեայ եղբայրներու ու քոյրերու մէջ հինցած ոխակալութիւններն ու քնտանեկան կրօնքին պակասութիւնն է: Եւ խարճը, կամ նախանձ մը, կարելի է տհաճութիւն կամ չար անհամաձայնութիւն մը եկած ու փրկչին և գերզատանին ընտանեկան բարեպաշտութեան հոգեւոր օգտակարութեանը տեղը բռնած է: Եւ Քրիստոնեաները որոնք նոյն խելեղեցիներն եղող իրենց եղբայրներուն դէմ խիստ զգացմունք կ'ունենան, հոգ չեն ինչ բանի համար որ ըլլայ, բոլորովին անկարող կ'ըլլան ան երկնային սէրը ունենալու դէպքի առնոց, որն որ Եւստորանի հոգիին մի միայն նշանն է, ու Քրիստոս և իր առաքելները անանկ յաճախ ու ստիպողական կերպով պատուիրած են: Եւ նոյն աղբիւրը չկրնար մի և նոյն ատեն ներսն ու լեզուն ջուր բղխել: Եւ որ կրօնական պարտաւորութեան վրայ անտարբեր է, կամ որ թող կուտայ աշխարհին իր սիրտին վրայ տիրելու, չկրնար սիրոյ ան մեծ պատուէրը կատարել: անիկայ չկրնար իր Քրիստոսով եղբայրը իր բոլոր պարտաւորութեան չափով սիրել: Իսկ Քրիստոնեան թէպէտև նոյն խելեղեցիներն եղող իր եղբայրներուն դէմ ներսիդին չար զգացում չպահէ, կրնայ ըլլալ որ անիկայ խարայեղացող բանակին մէջը եղածին պէս Եթար մը ըլլայ ու Մտուածոյ օրհնութիւնները վայելուելուն արգելք ըլլայ: (Թէ որ ինչ և իցէ պատճառի համար մէկը իր եղբայրներուն վրայ իրեն նոյն Տէրով աշակերտակիցները ունենալու պարտաւոր եղած ան Սուրբ զգացումը կորսնցունէ, որչափ աւելի զօրութիւնով անիկայ անոնց հոգեւոր

յառաջադիմութիւնը արգելած կ'ըլլայ, երբոր բացարձակ ատելութիւնը մէջ մտնելովը եղբայրական սէրը դուրս վնասուած ըլլայ: Եղբայրներու մէջ եղած հին ոխակալութիւնները հասարակօրէն կը ծագին սոսկ ոչինչ բաներէ, ինչպէս սխալ հասկնալէ մը, ստակի վերաբերեալ բաներէ, դրացիներու մէջ եղած մանր կռիւներէ, ընտանեկան վեճերէ, բանը մեծցնելով պատմուած լուրերէ, նախանձէ, ուրիշի գործի աջք տնկելէ, ու մարդկային բնութեանը ամօթ հազարու մէկ ուրիշ բաներէ: Եւ նոյն մարմին մէջ եղած հին վեճերու կը նմանին, որոնք չեն երևար, միայն իրենց արդիւնքը կը ցուցունեն, ու մարդու բարոյական ու հոգեւոր կեանքը կը մաշեցունեն, ու անանկ արտահայտութիւն մը կու տան որ Սիրտի բոլոր միջնորդը կը թունաւորէ: Եւ նոյնք որ ասանկ բաներու իրենց ներսիդին տեղ կու տան, բնաւ Քրիստոնեական բնաւորութեանը վայելածին պէս չեն կրնար գործել, ինչու որ անոնք միշտ Քրիստոսի ու անոր գործին սէրէն յառաջ եկած ազդեցութեան մը աւելի զօրաւոր ազդեցութեան տակն են, ու տակաւին անոնք իրենց զիրքը բացարձակ աշխարհի կողմը չեն բռնած:

ՆՈՐՈԳՈՒԱԾ ԶԵՆՈՒՈՐ ՄԸ

Օրբաւոր, խոժոռագէմ ու քաջասիրտ զննուոր մը լրբեղեան Հնդկաստանի մէջ յաղթանակ առնելու համար երեւելի պատերազմող մըն էր, ու զինքը ճանչցողներուն ստակում մըն էր: Սէկ զարնուածքով կրնար զօրաւոր մարդ մը գետինը պատկերացնել: Եւ մարդը օր մը խելեղեցի մտաւ, Եւստորանի մտիկ ըրաւ ու զարհուրեցաւ: Կրկին և կրկին գնաց ու վերջապէս լոյս ծագեցաւ մաքին ու նոր ստեղծուած մը եղաւ: Իր բնաւորութիւնը երեւելի ու նշանաւոր կերպով փոխուեցաւ. առիւծը գառի դարձաւ: Եւ կու ամիսէն ետք օր մը երբ սեղանատունը նստեր էր, առաջ իրմէն վախ-ցողներէն մէկ բանի հոգիներ սկսան ապիկայ ծաղը ընել: Եւստորանի մէկը ըսաւ. «Ես հիմա անիկայ պիտի փորձեմ նայիմ Քրիստոնեայի է թէ չէ»: ու պընակ մը տաք ապուրը առաւ ու կուրծքը նետեց: Իրորը նստողները լեզուներ քիմբերնին փակած՝ լուռ աչքերնին տնկեր կ'սպասէին թէ հիմա առիւծը պիտի ցաղթէ, ու իսկոյն մարդը սպաննէ: Իսկ անիկայ իր բաճկոնը քաշել պատուել ու իր խաշած կուրծքը սրբելէն ետքը, հանդարտութիւնով մը ընկերներուն ըսաւ. «Ես բաները պիտի ըլլան ինծի. թէ որ Քրիստոնեայ եմ, հալածանք քաշելու եմ»: Իր ընկերները զարմանքով լեցան: Եւստորանի չարին բարիով յաղթել է:

ՏՂԱՅՈՅ ՀԱՄԱՐ

ԽԱՃՄՏԱՆՔԻՒ ՀԱՄԱՐ ԵՂԻՐ

«Թորքում, հոս եկում», ըսաւ Վարժուհին: Թորքում էլաւ գնաց քովը: «Քանի սարու ես, Թորքում»: «Վեց տարու կիսու», ըսաւ Թորքում, բարձր ձայնով մը, իր այնքան տարու ըլլալուն վրայ պարծանք մը ցոյց տալու պէս: «Յանցանք ըրած ատենդ կ'իմա, նոյն Թորքում», հարցուց Վարժուհին: «Հրամանս Վարժուհի», պատասխան տուաւ Թորքում: «Վրջակին յանցանք ընելը կ'իմանան»: «Հրամանս, ոնիկայ երբեմն պատճառ կ'ըլլայ ինծի յանցանք ընելու. ես Վարժուհի կը սիրեմ, իրաւոր: Եւստորանի իմ եղբայրս է, ես կը սիրեմ անոր հետ խաղալը»: «Վիշտ կ'իմանամ Վրջակին քեզի յանցանք գործել տալու պատճառ ըլլալը», հարցուց Վարժուհին: «Երբեմն կ'իմանամ», երբեմն ալ ետքը կ'իմանամ», ըսաւ Թորքում: «Ինչ մեծ տղայ ես, Թորքում», ըսաւ Վարժուհին, «ու թող տալու չես Վրջակին որ քեզի փորձութիւն ըլլայ յանցանք ընելու, կամ խղճմը տանքիդ դէմ բան մը քեզի ընել տալու: Եւստորանի ինչ է, Թորքում, գիտեմ»: «Վոյ, Վարժուհի, ան որ մեզի կ'իմացունէ երբոր շնտակ կամ սխալ բան մը ընենք»: «Հատ աղէկ, Թորքում, հիմա բան մը կայ որ կ'ուզեմ զուն ու բոլոր աս մտիկ ընող մանտրոնի տղաքը միտքերնին պահէ: Սորվեցէք շտապ կը որն ըլլալը դուք ձեզի դատել, ու դուք ձեզի ընել, ամենին ձեզմէ մեծ եղող տղոց օրինակին չնայելով: Եւ որ իր խղճմանքին չնայելով, հապառակ տղի խրատին կամ խղճմը տանքին կը նայի, աղէկ թող գիտնայ որ երբեմն սխալմունքի մէջ պիտի լլնայ: Մենք ուրիշներուն մեղ զրդելով Վրջակինքը ըրած ըլլանու համար՝ զատաստանին ան մեծ օրը աւելի թիթեկերով պիտի չգատուինք, ասանկ ըլլա-

լը ամենին անմեղ ելելու պատճառ մը պիտի չտեսնուի: Եւստորանի անիկ վրայ Մտուածոյ ծաղունչէն քեզի սորվեցուցած համարս միտքդ է»: «Հրամանս, Վարժուհի», ըսաւ Եւստորանի, «Վեղմէ ամէն մէկը Մտուածոյ հաշիւ պիտի տայ իր անձին համար»: «Ինչ ալ ստիկայ իրեք անգամ ծանր ծանր ըսէք նայիմ, տղաք», ըսաւ Վարժուհին, «անանկ որ ամենին միտքերնեզ չեղէ»: Տղաքը իրեք անգամ ան տունը ըսին իրենց զրուցումին պէս: «Վարժում որ ստիկայ բոլոր կեանքերնուդ մէջը միտքերնեզ ըլլայ. նայեցէք որ շտապին ընել սորվեք, դուք ձեզի գործել սորվեք՝ առանց ուրիշներուն նայելու, փորձութեան դէմ ընել սորվեք. բնաւ մէկ զրդում մը ձեզ ձեր խղճմանքին պահանջածին հակառակ բան ընել չտայ, ինչու որ զատաստանին օրը Վեղմէ ամէն մէկը Մտուածոյ հաշիւ պիտի տայ իր անձին համար»: Ուրիշ բան մըն ալ կայ, որն որ կ'ուզեմ որ միտքերնեզ ըլլայ, այսինքն թէ շատ ստիկալ ու ահաւոր բան է որ մէկը իր եղբոր կամ զարատունի մէջ իր մէկը ընկերին յանցանք գործելուն պատճառ ըլլայ: Եւստորանի պատմութիւնը կարգաւոր, որ շատ աղէկ կը ցուցնէ աս բանը: Պըզտիկ տղին մէկը՝ որուն մայրը հիւանդ էր, Կիրակի իրեկուն մը մայրը միտաւորիկ Եւստորանի խելեղեցի: Եւստորանի ծաղուն ծոյլ ու չար տղի մը հանդիպեցաւ, որ բնաւ Եւստորանի խելեղեցի: «Կիրակի, Վարժում, ըսաւ ան չար տղան, «երբեմն հետո ծոյլ մտնեք, այսօր շատ տաք էր, ես ահա կ'երթամ»: «Ո՛հ, իրաւ որ չեմ կրնար», ըսաւ Վարժումը, «ես Եւստորանի կ'երթամ»: Վայց դուն ամէն Կիրակի Եւստորանի կ'երթաս. ամէն ատեն ձեռք անցնելիք պատեհութիւն չէ այսօր ունի պէս հետո գալը, ինչու որ մայրը ալ հիւանդ է, ըսաւ ան չար Եւստորանի տղան. «Եւստորանի զուարճալի տաք օրը չեմ երթար Եւստորանի գոցուիլը»: Քիչ մըն ալ աւելի հակառակութիւն ընելէն ետքը, չար տղան դըրեց Վարժումը ու իր հետը տարաւ: Վարժումը շատ քիչ լողալ գիտէր, ու իր գէշ ընկերին հետեւելով շատ բացը գնաց: Նայիս չընալով ծոյլն դէմ ընել, խելեղեցաւ: Եւստորանի զգացումն ինչ եղաւ կը կարծէք, երբոր Վարժումը լաթերը տուն տալու անոր որբեւարի մօրը, ու տղուն խելեղելը անոր ըսաւ: «Ո՛հ, ինչպաւի պատմութիւն է», ըսաւ Թորքումը, «աշխարհքը ինծի որ տային՝ Եւստորանի պէս չպիտի ուզէի ըլլալ»: «Վսիկայ աղէկ գիտեցէք, սիրելի զաւակներ, ու անոր պէս մ'ըլլաք: Թէ որ տղայ մը գրեթէ ու պղտիկ յանցանք մը անգամ գործել տաք, անոր փորձութեան դէմ ընելու կարողութիւնը կը տկարացունէք, ու անոր չար ըլլալուն օգնութիւն ըրած կ'ըլլաք, ու մեծ պիտի ըլլայ ձեր պատիժը: Իրորը կարողութիւնները մէկմէկ աղէկ ընելու ջանք ըրէք»:

